

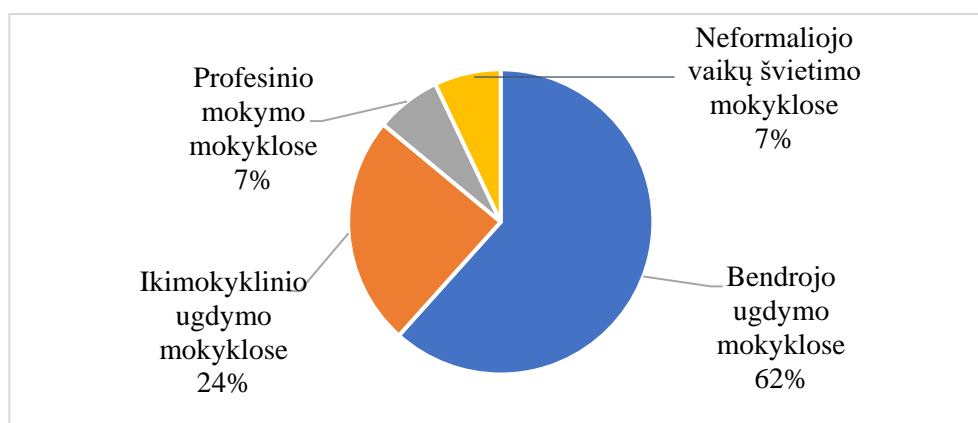
Šilutės rajono savivaldybė

Šilutės r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Šilutės rajono švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

2021–2022 m. m. Šilutės r. savivaldybėje dirbo 808 pedagoginiai darbuotojai, iš jų – 498 (62 proc.) bendrojo ugdymo, 197 (24 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 56 (7 proc.) – profesinio mokymo, 57 (7 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės pedagoginių darbuotojų, ypač dirbančių bendrojo ugdymo įstaigose, skaičiaus mažėjimas (9 proc.) – 2019–2020 m. m. savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose dirbo 545 pedagoginiai darbuotojai, 2020–2021 m. m. – 525.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Tarnyba vykdė 18 ilgalaikių (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programų (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 734 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su praėjusiais metais, matyti, kad savivaldybėje svarbiausias išliko tas pats prioritetas – *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*, tik 2021 m. daugiau dalyvių dalyvavo Programose pagal kryptį *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas*, o 2022 m. – pagal kryptį *Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse*. Pagal prioritetą *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* abejus metus vykdytas panašus Programų skaičius, tik 2021 m. daugiau Programų vykdyta ir daugiau dalyvių pritraukta pagal kryptį *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas*, o 2022 m. – pagal kryptis *Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas* ir *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime*. Prioritetą *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* atliepančių Programų šiais metais vykdyta mažiau nei pernai.

¹ Prieiga internete <https://www.spsilute.lt>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*

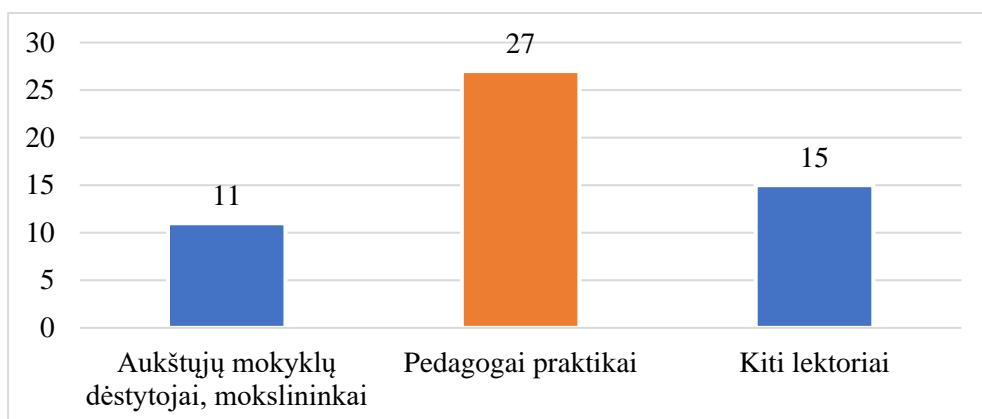
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	8	346
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	3	80
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	3	129
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	2	137
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	3	96
Mokinio skirtubių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	2	76
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	1	20
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	7	292
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	2	53
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	2	136
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	3	103
Iš viso:	18	734

Savivaldybės pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektoriais. Duomenys rodo, kad 2022 m. daugiau kaip 51 proc. (27 asmenys) lektorių buvo kviestiniai pedagogai praktikai.

2 pav. Prioritetines Programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

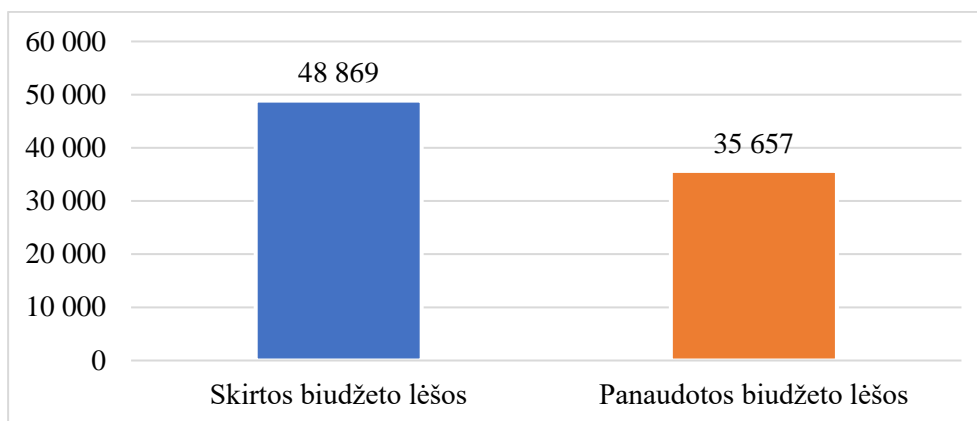
Programas pagal prioritetus įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. panaudota didžioji dalis visų PKT skirtų lėšų (žr. 3 pav.). 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., bet 2022 m. jų panaudota gerokai daugiau nei 2021 m. (46 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 73 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(pagal Tarnybos veiklos išorinio vertinimo išvadas ir interneto svetainės puslapių apžvalgą, atliktą 2023 m. vasario–gegužės mėn.)

Renginių organizavimą savivaldybėje reglamentuoja direktoriaus patvirtintas Tarnybos organizuojamų kvalifikacijos tobulinimo renginių tvarkos aprašas. Tarnybos svetainėje skelbiamas kiekvieno mėnesio veiklos planas ir švietimo ir mokslo ministro patvirtintos 2023–2025 metų PKT prioritetinės sritys. Šalia kiekvieno renginio pažymėta, kuriai prioritetinei sričiai jis priskirtas. Jei renginys yra ilgalaikės Programos dalis, šalia pavadinimo skelbiamas Programos ir jos modulio pavadinimas, taip pat skelbiama renginio data, vieta, registracijos nuoroda ir tikslinė grupė. Tarnyba daugiausia vykdo ilgalaikes programas.

Kiekvieno mėnesio renginių plane yra renginių, susijusių su ugdymo turinio atnaujinimu (toliau – UTA), vieni iš jų organizuojami mokyklų komandoms jų darbo vietose, kiti – atskirų dalykų mokytojams Tarnyboje arba virtualioje aplinkoje šiomis temomis: šiuolaikinė pamoka atnaujintų programų kontekste, kompetencijomis grįstas ugdymas ir pan. Tarnyba organizuoja pasitarimus savivaldybės sudarytai UTA koordinavimo komandai mokyklų pasirengimui atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimui aptarti, bet svetainėje labai trūksta naujausios su UTA susijusios susistemintos informacijos. Vyksta paskaitos, kaip dirbti su specialiujų ugdymosi poreikių vaikais.

2021 m. išorinio vertinimo duomenimis, Tarnyba periodiškai domisi, kaip organizuoti mokymai padeda mokytojams tobulėti profesinėje srityje, kaip panaudoja įgytas žinias, kaip mokytojams pavyksta jas integruoti praktiškai. Grįžtamasis ryšys gaunamas vykdant apklausas ir neformaliu būdu – kalbant su metodinių būrelių nariais, kaip mokymuose įgytą patirtį ir žinias pedagogai pritaiko savo veikloje ir praktiškai demonstruoja atvirose veiklose. Analizuojami atsakymai ir atsiliepimai, kurie vėliau panaudojami veiklai planuoti ir tobulinti.

Organizuojamų renginių formos įvairios: tai seminarai, kursai, edukacinės išvykos, paskaitos, supervizijos, praktiniai mokymai. PKT renginiai organizuojami, atsižvelgiant į Valstybės švietimo strategijos dokumentus, ŠMSM patvirtintus PKT prioritetus, rajono mokinių nacionalinių pasiekimų ir egzaminų rezultatų analizės duomenis, mokyklų išorės audito ir vidaus įsivertinimo išvadas, metodinių būrelių veiklos prioritetus, rajono švietimo strategiją ir klientų poreikius. PKT sritys aptariamos ir rengiamos kartu su mokyklų komandomis. Didelis dėmesys skiriamas šiuolaikinės pamokos vadybai, mokinių pažangos vertinimo, įsivertinimo ir pažangos pamatavimo,

individualios mokinio pažangos, mokymosi motyvacijos, integracijos ir diferenciacijos pamokoje, socialinių emocinių kompetencijų ugdymo, patirtinio refleksyvaus mokymo taikymo metodikos, darbo su įvairių gebėjimų mokiniais, pozityvaus ryšio kūrimo bendruomenėje ir kitiems klausimams. Lektoriaus pakvietimą lemia siūloma seminaro tema, lektoriaus kompetencija, gebėjimas perteikti žinias, klientų pageidavimai, rekomendacijos. Didesnė dalis renginių organizuojama klientų darbo vietose.

Tarnybos specialistai teikia individualias konsultacijas specialistams, pedagogams, tėvams (globėjams) pagal išankstinę registraciją.

Vyksta tarpdalykiniai kolegialiosios patirties mainai. Mokytojai dalykininkai renkasi į susitikimus, kuriuose sprendžia tuo metu jiems aktualius klausimus ir dalijasi ugdymo inovacijų patirtimi. Vyksta psichologų kolegialiosios patirties sklaida, apskritojo stalo diskusijos.

Tarnyboje teikiama įvairių sričių individuali ar grupinė, vienkartinė, trumpalaikė ar ilgalaikė konsultacinė pagalba: psichologinė, specialioji pedagoginė, socialinė ir pedagoginė. Teikiamos įvairios tematikos konsultacijos: psichologinės, specialiojo ugdymo, elgesio ir emocijų, bendravimo, mokymosi, patyčių, savęs pažinimo, programų rengimo ir kt. klausimais. Jas teikia Tarnybos darbuotojai arba pagal poreikį kviečiami kitų institucijų darbuotojai. Konsultacijos vyksta pageidaujama laiku ir pageidaujamosiomis priemonėmis.

Didelį dėmesį Tarnyba skiria ugdymo įstaigos kaip besimokančios organizacijos stiprinimui, kiekvienais metais apie 50 proc. visų renginių sudaro būtent šie renginiai. Svetainėje kaupiamas ir sistemingai tvarkomas Edukacinės patirties bankas, kuris apima įvairių sričių gerosios patirties naujoves. Organizuojami virtualūs gerosios patirties sklaidos renginiai. Mokytojai telkiami gerosios patirties sklaidai, ji planuojama kalendoriniams metams, atsižvelgiant į poreikius ir patvirtintus prioritetus.

Tarnyba koordinuoja metodinių būrelių veiklą. Metodiniai būreliai bendradarbiauja su kitų rajonų metodiniais būreliais.

Informaciją apie įgyvendinamas PKT Programas Tarnyba skelbia ne tik svetainėje, bet ir socialiniuose tinkluose, siunčia švietimo įstaigoms. Registracija į renginius vykdoma elektroninėje renginių registracijos sistemoje *Semiplius*. Registracijos nuoroda skelbiama kiekvieno mėnesio renginių plane, šalia renginio pavadinimo.

Remiantis Tarnybos veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, ir Tarnybos veiklos išorinio vertinimo išvadomis, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Vadovaujantis savivaldybės ir Tarnybos pateiktais duomenimis, galima teigti, kad Kretingos r. savivaldybė vykdo tikslingą PKT stebėseną, siekdama geresnės ugdymo kokybės.

Savivaldybės lygmeniu vykdomos apklausos, tyrimai, naudojant skaitmenines formas: *apklausa.lt*, *semiplius.lt*, „Google“ formas. PKT stebėseną vykdoma, analizuojant apklausų rezultatus mokytojų dalykininkų metodiniuose būreliuose, organizuojamos tikslinių grupių diskusijos, analizuojami mokinių mokymosi pasiekimai, vykdomi praktiniai pamokų stebėjimai ir aptarimai. Atlikus šias analizes savivaldybės lygmeniu, pastebėta, kad ugdymo kokybė neretai priklauso nuo kryptingo ir sistemingo pedagogų dalyvavimo kvalifikacijos tobulinimo renginiuose.

Analizuojant nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo (NMPP), pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) ir valstybinių brandos egzaminų (VBE) rezultatus, matomas teigiamas pokytis, taip pat pasikeitė ir pamokos kokybė, fiksuojama mokinio ūgtis. Be to, mokyklų įsivertinimo duomenys rodo, kad mokytojų **profesinis tobulėjimas turėjo įtakos mokinių pasiekimams ir pažangai**. Pastebimas PKT poveikis ne tik mokinių brandai, pažangai ir pasiekimams, bet ir **mokyklų kaip organizacijų pažangai** – tobulėja pamokos vadyba, mokytojų skaitmeninės kompetencijos, gerėja vidinė ir tarpasmeninė organizacijos kultūra.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, *siūloma*:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, *analizuojant*, ar mokymosi patirtis ir dalyvaujant PKT Programose pedagogų išplėtos kompetencijos perkeliamos į praktiką;
- glaudžiau *bendradarbiaujant* su savivaldybės mokyklomis, *įtraukiant* vadovus, metodinius būrelius ir (ar) kitus bendruomenės narius, *stiprinti* PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų motyvaciją taikyti mokymosi patirtį;
- interneto svetainėje *plėtoti* pagalbos pedagogams UTA įgyvendinimo klausimais galimybes, *papildant* ją praktinės veiklos pavyzdžiais, orientuotais į 2023–2025 m. PKT prioritetinės srities *Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas* įgyvendinimą;
- racionaliau *panaudoti* PKT skiriamas lėšas (panaudota 73 proc.).